№ 85 (281) Ausgabe A.

HOMAN

Cena z pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty. na 1 hod—10 m. 80 fen., na ½ hodu—5 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 2 m. 70 f., na 1 mies.—90 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś
wychodzić dwa razy ŭ tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcyi: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres administracyi i ekspedycyi: M. Stefanskaja 23.

CANA ABWIESTAK.
Na 4-aj staranie za radok drobnymi litarami — 25 fen.; drobnyja abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobnym drukam.

№ 85 (281) Hod III. Wilnia. 29 kastryčnika 1918 h. Cana 10 fen. (5 kap.)

28 kastryčnika.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha Biez asabliwych bitwaŭ.

Front niamieckaha Naślednika: Spróby niepryjaciela pierajści kanał Uaz adbity. Miž Uaz i Ser my ŭ tuju noć wyprastali duhu miž Oryńji i la Fert. Niepryjaciel atakawaŭ našyja nowyja linii, ale byŭ adkinieny z stratai wialikaj ličby pancyrnych aŭtomobilaŭ. Miž Fruadmon i Pjerpon adkinieny šturmy francuzaŭ.

Front Galwica:: Na wyšyniach na ŭschodnim bierazie Uas my adkinuli nastupleńnie amerykancaŭ.

Paŭdniowa-ŭschodni teatr.

Na paŭdnia ad Rudnik i Topola ŭdačnyja aryjerhardnyja bitwy.

——

WIENA (W.B.T.). 27.X. Aŭstryjacka-wenhierskaja nota Wilsonu užo ŭkładziena i razhladajecca adpawiednymi ŭstanowami. Jona jdzie daloka nasustreč žadańniaŭ Wilsona. Siahońnia abo najpaźniej zaŭtra jana budzie pasłana.

WIENA 28.X. Hr. Andrašy daŭ adkaz na apošniuju notu Wilsona. Aŭstryja zhadžajecca z jaho damahańniami ab čecha-sławakoŭ i paŭdniowych sławianach.

ŠTOKHOLM. 27.X. Japonskija atrady zaniali Irkuck i jduć dalej na zachod. Japoncy spadziajucca cieraz niekalki tydniaŭ złučycca z čecha-sławakami na Urale i Wołzie.

WIENA (W.T.B.). 26.X. Hazety drukujuć hetkuju adozwu aŭstryjackaha imperatara da armii i fłoty: „Dzień wašaha pawarotu ŭ Baćkaŭščynu i da mira padychodzić. Pawinnaści što wy musicie wypaŭnić da taho času buduć jašče wielmi ciažkija. Wašyja sałdackija cnoty siahońnia balej čymsia kali raźwiazawajuć dolu ŭsich narodaŭ Aŭstryi biaz wyniatku. Wašaja mužaść wyprabawanaja ŭ mnohich bitwach, jość pieraškodaj dla pašyreńnia ŭsich tych nieparadkaŭ, katorymi napoŭnieny ciapierašni čas. Jasna i zrazumieła jak wašaja prysiaha, tak i waš abawiazak u ciapierašni ciažki čas. Ab wašych pawinnaściach nia moža być hutarak i sumleŭkaŭ, baćkaŭščynaj usich narodaŭ Aŭstryi jość ciapier uzbrojenaja siła. Spakojna ŭ świadomaści swaje siły i wiernaści ščaściu ŭsich narodaŭ Aŭštryi. Hetak staić siahońnia „našaja armija. Niachaj budzie Božaje błahasłaŭleńnie nad wami. Imperatar Karł».

BERN (W.T.B.). 26.X. Ab nocie Wilsona paryskija hazety wykazawajuć swoj pahlad, katory «Hom-Libre» wykazawaje słowam: „Foš maje apošniaje słowa". «Petit Parizien» dumaje, što zamireńnie budzie žwiazana z warunkam zaniaćcia krepaściaŭ, žiamiel i hawaniaj i wydańnia wajennych matarjałaŭ dla armii i fłota. „Z Berlinam my budziem hawaryć nie ab miry, a tolki ab kapitulacyi. Warunki buduć pieradadzieny Niamieččynie nie najdyplomatyčnai darozie, bo wiedama, što Niamieččy nia budziena dadziena prawa razhladać hetyja warunki". Šowinistyčnaja «Echo de Pariz» damahajecca, kab Niamieččyna pasłała pad biełym flaham parlamentaryjaŭ, katorym skažuć ab damahańni sajužnikaŭ, ale naŭpierad Niamieččyna pawinna zrabić formalnaść zdačy na łasku i nia łasku „Figaro" damahajecca nia tolki wajennaj, ale i palityčnaj kapitulacyi.

ŠTOKHOLM. 27.X. Nowy japonski minister mižnarodnych spraŭ, baron Uchida, ablacaŭ deputatam sibirskaha ŭradu zaraz ža pa ŭstanaŭleńni mira zrabić ahulnymi siłami akcyi, kab ustanawić u Rasiei paradak i kab pakarać gwałtaŭnikoŭ nad ruskim narodam.

AMSTERDAM. 27.X. Pałkoŭnik Hałs skazaŭ, što jon pryjechaŭ pa oficyjalnamu paručenniu Wilsona dla ŭčaścia ŭ palityčnaj radzie sajužnikaŭ. Na pytańnie jak doŭha budzie henaja rada, jon adkazaŭ, „moža dwa tydni, moža dwa hady".

AMSTERDAM. 27.X. Konferencyjaj parlamenckich kamitetaŭ sajužnickich krajoŭ u Londonie była pryniata rezalucyja ab ciesnym złučańni sajužnikaŭ da pabiedy. Mir pawinien być zrobleny na asnowie budawańnia centralnaj Eŭropy zhodna znacyjanalnaściami Zapłata za patoplenyja niamieckimi padwodnymi łodkami karabli. „Treba ŭtwaryć mižnarodny samalotny flot, kab u patrebie złamać apošniaje supraciŭleńnie Niamieččyny atakai niamieckaj ziamli».

WIENA (W.T.B.) 27.X. Hazety tłumačać adstaŭku Ludendorfa dalejšym krokam demakratyzacyi Niamieččyny i wypaŭnieńniem žadańniaŭ Wilsona. Hazety zawuć Ludendorfa adnej z samych mahučych finur suświetnaj wajny, katoraha sławu pawinny pryznać nia tolki niemcy, ale i rešta świetu.

BERLIN (W.T.B). 27.X. Na zasiadańni Wierchniaj Pałaty ŭ čaćwier 31.X. byŭšy načalnik upraŭleńnia Litwy, hraf Jork, padaść pradłažeńnie ab demonstracyi wiernaści karalu.

BERLIN. 28.X. Sajuznaja rada naznačyła na 4 śniežnia ahulnaje narodnaje špisańnie.

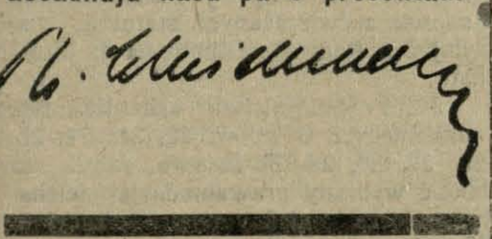
ŠTOKHOLM. 27.X. Wiadomy maskoŭski bankir Trepaŭ rasstreleny pa pastanowie wajennaha suda.

BERN. Połkoŭnik Rapinhton u „Morning Post" piša: pad jakimi-by warunkami nia byŭ zrobleny mir Niamieččyna zaŭsiody budzie mieć wialikuju karyść z hetaj wajny z pryčyny raspadu Rasiei.

——

Štats-sekretar Šejdeman ab wajennaj pazycy:

Wiedajcie ab wašaj pawinnaści! Pamahajcie našamu kraju! Pamiatajcie ab sałdatoch i ich siemjach! Chto maje hrošy, niachaj padpisawajecca. Heta nia jość achwiara addawać swaje hrošy z tej-ža baspečnaściaj, jak u aščadnuju kasu pa 5 procentaŭ.



Wilnia, 29 kastryčnika 1918 h.

My pierażywajem časinu, padobnaja katoraj redka zdarajecca ŭ historyi świetu. Ciapierašniaja wajna ŭzdryhanuła ŭsim świetam. Jana paruchała šmat mahučaha, ale zatoje adčyniaje mnohim narodam waroty da žyćcia wolnaha i niezaležnaha. Paniawolenyja narody śmieła dabiwajucca swaje nie zaležnaści. I niezaležnaść paniawolenych narodaŭ nia jość čymś wielmi dalokim, na što možna tolki ŭziracca, ale dabicca čaho blizu niemabčyma. Nie, niezaležnaść małych narodaŭ ciapier stała realnaj rečaj, katoruju kožny narod budzie mieć, kali tolki budzie žadać i damahacca jaje.

Biełaruski narod nia hledziačy na niazwyčajna ciažkija warunki, nia hledziačy na toje, što milijony čužoha wojska zaliwali Biełaruś, nia hledziačy na razrywańnie biełaruskaha cieła čužnikami, niazwyčajna mocna dabiwajecca niezaležnaści swaje Baćkaŭščyny. Niedapuščany na konferencyju mira ŭ Biareści, pradadzieny dapaŭniajučaj umowaj da Bieraściejskaha mira, pastrašany, naapošku, z adnaha boku nie baspečnaściaj bolšewickaj i naahuł, maskoŭskaj, z druhoha polskaj, Biełaruski Narod ciapier z asabliwaj siłaj wusnami ŭsich swaich synoŭ, usich arhanizacyji, jak zawiaršeńnie ŭsiaho hetaha, wusnami swaje wialikaj pradstaŭnicy, Rady Biełaruskaje Narodnaje Respubliki kaža: ja chaču i budu niezaležnymi. I ničoha nie pamoža sykańnie našych niepryjacielaŭ. Biełarus zrazumieŭ čaho jamu treba i ad hetaha nie adstupicca. Jon znojdzie sił dla abarony samoha siabie, sił, jak moralnych, tak i fizyčnych.

Kab zrabić jašče bolš peŭnaj našuju sprawu, treba adnaho: pracy, pracy i pracy! Patrebna arhanizawanaja fizyčnaja siła — wojska, patrebna, naahuł, arhanizacyja i wielmi ciapier patrebna ahitacyja. Patrebna adčynić wočy ŭsiamu narodu, kab narod wiedaŭ, što pry niezaležnaści nia tolki jon nia budzie pakryŭdžany, ale, naadwarot, tolki pry niezaležnaści Biełarusi spoŭniacca ŭsie jaho adwiečnyja žadańni (ziamla i inš.). Narodu pawinna stać jasna, što ščaścia jamu nia moža dać ni polski pan, bo jaho žadańni praciŭny žadańniam sialanina, ni rasiejski bolšewik, katory ŭsio niščyć, ale ničoha nia buduje i paśla katoraha astajecca adna halita dy biada. Pryjšoŭ čas, kali kiraŭniki biełaruskaha narodu mohuć, nikoha nie bajučysia, adkryć pierad narodam swaje ščyryja žadańni.

——

Statut Rady Biełaruskaje Narodnaje Pespubliki.

Raździeł I.

Ab Wiarchoŭnaj uładzie Biełaruskaje Narodnaje Respubliki.

1. Wiarchoŭnaja Uława ŭ miežach Biełaruskaje Narodnaje Respubliki należyć Narodu Biełaruskamu i druhim narodam, nasialajučym terrytoryju Biełaruskaje Respubliki.

2. Wiarchoŭnaja Uława ździejśniajecca Sojmam Respubliki, katory wybirajecca na asnowie ahulnaha roŭnaha, patajemnaha, prostaha i proporcyanalnaha wybarčaha prawa, zakon ab čym wydajecca Radaj Respubliki.

3. Da wybaru Sojmu, zakanadaŭčaja Uława należyć Radzie Respubliki, a Wykanaŭčaja Wyšejšaja Uława—biazumoŭna Narodnamu Sekretaryjatu ŭ zhodzie z nižejpamienienymi artykułami hetaha zakonu.

Raździeł 2.

Ab Radzie Respubliki.

4. Rada Biełaruskaje Respubliki jość Wyšejšaja Časowaja-Zakanadaŭčaja Ustanowa. Niwodzin zakon nia moža mieć mocy biez zaćwiardžeńnia jaho Radaj Respubliki.

5. Rada Respubliki ŭ swaim unutranym paradku kirujecca na asnowie Zahadu, apracawanaha i zaćwerdžananaha Samoj Radaj.

6. Pasiadžeńni Rady Respubliki bywajuć čarhowyja i ekstrennyja:
   a) čarhowyja pasiadžeńni adbywajucca što miesiackoŭnaha 20 dnia.
   b) niečarhowyja pasiadžeńni zzywajucca pawodłuh patreby ŭ hetym.

7. Pasiadžeńni papoŭnienaj Rady Respubliki adčyniajucca Staršynioj Rady, jaki prapanuje Radzie wybrać Prezydzium.

8. Prezydzium Rady Respubliki składajecca: Staršynia, dwa jaho tawaryšy i try sekretary.

9. Prezydzium Rady wybirajecca patajemnym hałasawańniem.

10. Ekstrenyja pasiadžeńni Rady zzywajucca jaje Prezydziumam: 1) pa

úłasnaj inicyjatywie, 2) pa inicyjatywie Narodnaha Sekretaryjatu i 3) pa piśmiennamu zapatrabawańniu hetaha nia mienš jak 25 siabraŭ Rady.

Raździeł 3.

Ab Składzie Rady.

11. Da ciapierašniaha składu Rady B. N. R., asnoŭnym jadrom jakoj źjaŭlajucca ŭsie siabry Rady 1-ha Usiebiełaruskaha Źjezdu, dałučajucca pa pryncypu delehawańnia pradstaŭniki ad 1) miascowych Biełaruskich Radaŭ, 2) ziemskich samaŭprawaŭ, ci ŭstanawoŭ, jakija ich zamianiajuć, 3) miestawych samaŭprawaŭ, ci zamianiajučych ich ustanowaŭ, 4) Radaŭ wyšejšych wučebnych ustanoŭ, 5) Biełaruskich relihijnych i kulturnych arhanizacyj, 6) duchawienstwa prawasłaŭnaje carkwy 7) katalickaha duchawienstwa, 8) nacyjanalnych mienšaściaŭ, 9) pradstaŭniki ziemlaŭłasnaści i sielska-haspadarskich arhanizacyjaŭ, 10) pradstaŭniki handlu i pramysłowaści, 11) pradstaŭniki kooperacyi, 12) Biełaruskich palityčnych partyjaŭ, 13) sialanskich chaŭrusaŭ, 14) rabotnickich chaŭrusaŭ 15) čyhuńnikaŭ 16) pačtowa-telehrafnych służačych i 17) Biełaruskaha wučycielskaha chaŭrusu,—istnujučych na terrytoryi Biełarusi i na asnowie, nižej pakazanaj.

12. Lik pradstaŭnikoŭ ad asobnych biełaruskich Radaŭ aznačajecca ŭ kožnym asobnym wypadku Radaj Respubliki.

13. Ziemskija Samaŭpraŭleńni ci ŭstanowy, jakija ich zamianiajuć, delehujuć u Radu Respubliki 10 pradstaŭnikoŭ, wybranych na Usiebiełaruskim Źjeździe.

Uwaha: Da sklikańnia Usiebiełaruskaha Ziemskaha Źjezdu ziemskaja hrupa pradstaŭlajecca členami ziemskich upravaŭ, jakija istnujuć na terrytoryi Biełarusi.

14. Miastowyja samaŭpraŭleńni, ci zamianiajučyja ich ustanowy, delehujuć 10 pradstaŭnikoŭ, wybranych na Usiebiełaruskim Źjeździe miest.

Uwaha: Da sklikańnia Usiebiełaruskaha Źjezdu miest miestawaja hrupa pradstaŭlajecca 5 členami Mienskaje miestawaje i 5 členami Mahileŭskaje miestawaje Dumaŭ.

15. Mienskamu Prawasłaŭnamu Bractwu dajecca prawa pasłać 10 pradstaŭnikoŭ.

16. Mienskaj Biełaruskaj Chryścijanskaj Demakratyčnaj Złučnaści dajecca prawa pasłać 4 pradstaŭnikoŭ.

17. Usiebiełaruski Źjezd prawasłaŭnaha duchawienstwa delehuje 4 pradstaŭnikoŭ u Radu Respubliki.

Uwaha: Da sklikańnia Usiebiełaruskaha prawasłaŭnaha Źjezdu, pradstaŭnikoŭ u Radu Respubliki delehujuć Eparchialnyja Rady.

18. Rymska-katalickija Katedralnyja Kapituły, jakija znachodziacca na terrytoryi Biełarusi delehujuć u skład Rady Respubliki pa adnamu pradstaŭniku pa swajmu wybaru.

19. Polskaja «Rada Ziemi Mienskaj» delehuje ŭ Radu Respubliki 5 pradstaŭnikoŭ.

20. Žydoŭskaja Abščyna delehuje ŭ Radu Respubliki 7 caławiek.

21. Istnujučyja Huberskija arhanizacyi inšych mienšaściaŭ delehujuć u Radu swaich pradstaŭnikoŭ pa adnamu ad kožnaje.

22. Usiebiełaruskamu Źjezdu handlowa-pramysłowych arhanizacyjaŭ dajecca prawa pasłać 3 pradstaŭnikoŭ u skład Rady Respubliki.

23. Usiebiełaruskamu źjezdu ziemlaŭłaśnikaŭ dajecca prawa pasłać u Radu 3 pradstaŭnikoŭ.

24. Usiebiełaruskamu sielska haspadarskamu źjezdu dajecća prawa pasłać 3 pradstaŭnikoŭ.

25. Centralnyja Ustanowy Biełaruskich palityčnych partyjaŭ delehujuć u Radu 2 pradstaŭnikoŭ.

26. Biuro rabotnicka-prafesyjanalnych chaŭrusaŭ delehuje ŭ Radu 3 pradstaŭnikoŭ.

27. Chaŭrus kooperatywaŭ Biełarusi delehuje 5 pradstaŭnikoŭ.

28. Usiebiełaruski pačtowa-telehrafny chaŭrus delehuje 3 pradstaŭnikoŭ.

29. Biełaruski žaleznadarožny chaŭrus delehuje 3 pradstaŭnikoŭ.

30. Biełaruski Wučycielski chaŭrus delehuje 5 pradstaŭnikoŭ.

31. Roznyja Biełaruskija kulturna-aświetnyja arhanizacyi, jakija majuć dziejnaść na terrytoryi Biełarusi na asnowie zaćwierdžanych statutaŭ, pasyłajuć u Radu Respubliki pa 1 delehatu.

32. Pradstaŭnictwa arhanizacyjaŭ, pamienienych u st. st. 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 časowa, pakul nia buduć wybrany prawamočnyja delehaty, dajecca naležnym arhanizacyjam Mienskaje huberni.

Raździeł 4.

Ab Kworumie Rady Respubliki.

33. Kworum pieršaha pasiadžeńnia papoŭnienaje Rady ŭstanaŭlajecca ŭ ŭ liku ¹/₃ zarehistrowanych členaŭ. Dalejšaje aznačeńnie kworumu robić sama Rada.

Uwaha: Praca Rady B. H. Respubliki ŭ istnujučym składzie nia spyniajecca da taho času, pakul kworum Rady razam z nowymi delehatami nia dojdzie liku, pakazanaha st. 33.

Biełaruski ruch siarod prawasłaunaha duchawienstwa.

„Б. Вѣд.“ pišuć: „Pamiž biełaruskaha duchawienstwa, što tak rwałasia da centra, pačynaje źjaŭlacca ŭsio balej asob, katoryja paznajuć, što nie adnej tolki ciahaj da Maskwy treba paddzieržawać tut na miescy prawasłaŭje, ale što kaniečna patrebna udzialić u carkwie miesca i ŭwahi miascowamu žyćciu, katoraje damahajecca da siabie niekatoraha „prytarnawańnia“.

Da ličby miascowych asabliwaściaŭ treba zaličyć biełaruskuju mowu, što niadaŭna tak pilna wykaraniałasia i abminałasia.— Z mowy i pačali pionery biełaruskaj idei z pamiž biełaruskaha prawasłaŭnaha duchawienstwa. U cełym ściahu prychodaŭ pačalisia propowiedzi na biełaruskaj mowie, katoryja narod prymaje z wialikaj radaściaj. Sproba z čytańniem u biełaruskaj mowie malitwaŭ pakazała, što malitwa, pračytanaja ŭ rodnaj mowie, jość dla wiernych, katoryja dahetul mechanična nawučawalisia niezrazumiełych słoŭ,—ščyrym adkryćciem.

Asabliwa treba zaznačyć rabotu ŭ hetym kirunku o. Andreja Korniłowiča, świašč. Chonoŭskaj carkwy, Wialejskaha pawietu, katory ŭkłaŭ cełу zbornik propowiedziaŭ u biełaruskaj mowie, i rabotu o. Jonna Chruckaha, dyjakana Lebiedzieŭskaj carkwy, wialejskaha pawietu, katory šmat pracuje nad abjaśnieńniem malitwaŭ z pierakładam ich z sławianskaj mowy na biełaruskuju, karystajučysia zbornikami malitwoŭ u biełaruskaj mowie św. Romanowa i Čelcowa.

Witajučy dobryja pačatki hetych świaščeńnikaŭ, my nia možam nie pažadać, kab ich zapraŭdy pastyrskaja rabota znajšła samy žywy wodklik i mahčyma wialikšuju ličbu prychilnikaŭ miascowaha, jak prawasłaŭnaha, tak i katalickaha duchawienstwa, bo tolki rodnaja mowa patrapić zrabić zrazumiełymi narodu propowiedzi i malitwy i tolki jana razbudzić u dušy lepšyja ŭčućci i wyšej padymie moralnaść što tak upała u wajnu“.

Teatr na wioscy.

Daŭno ŭžo i ciapier časta pišuć i haworać ab tym, što biełaruski narodny teatr pawinien mieć walikaje značeńnie ŭ sprawie nacyjanalnaha adradžeńnia narodu. U miestach i miastečkach za apošnija časy biełaruski teatr pačaŭ pašyracca. Ale treba skazać papraŭdzie, što najčaściej jon nie wypaŭniaje swaje ważnaj roli. U nas prywykli wybirać taki materjał i tak ihrać, kab było bolš śmiechu. Časta wywodziać biełarusa ŭ adwarotnych postaciach i wielmi redka pakazawajuć taho cichoha dobraha wiečna šukajučaha praŭdy i zhody, biełarusa.

Ciapier z radaściu treba adznačyć što naš teatr pašyrajecca nia tolki na małyja miastečki, ale i na wioski. I woś tut my bačym tyja parastki, z jakich niekali wyraście charošańkaja raślina. A na zdarowych i mocnych halinkach wyrastuć pyšnyja kwietki. Toj świetły nacyjanalny duch biełarusa wywiedzie jaho na rodnuju darohu, zhonić z jaho ćwiliznu, jakaja nasieła ŭ čas snu, i pakaža biełarusa čystaha jak wada Niomnawaja.

Jak wiadoma, wajna pryniesła nam wialikaje niaščaście. Papsawała ekanamičnaje žyćcio, zaraziła i psychołohiju biełarusa. Čystyja wiaskowyja sialanie byli zaražany roznymi psycholohičnymi chwarobami: raspusta, nieŭważańnie swajho rodnaha, a z tym i patraty caławiečaha honaru, pierajmańnie ŭsiaho čužoha. Razam z usim hetym źjawiŭsia niejki šołam, katory wadziŭ caławieka, jak pjanoha, zaciamniaŭ šlach, pa jakomu treba było iści dalej.

Ale nadta žywučy duch narodny, kab hetaj zarazy dy nie pazbycca. «Pojdzie dymam usio lichoje».

Mnie chočacca raskazać ab adnym dziele.

U siale Mikałajaŭščynie, Mienskaha pawietu, 13-ha kastryčnika adbyŭsia spektakl, ci mo' praŭdziwiej budzie skazać, biełaruskaja wiečarynka. Naładzili jaje miascowyja i akaličnyja wučyciali, razam z sialanskaju moładździu. Naŭpierad pastaŭlena była pjeca «Nia rozumam ściamiŭ, a sercam», a paśla pačalisia hulni.

Sialanie ŭžo raz bačyli teatr u siale. Sałdaty, pastawiŭšy bałahany, wyčwarali roznyja štuki. Spierša tak dumali i ab hetym teatry. Ale woś tut wyjšła inačaj.

Treba zaŭważyć, što pastanoŭka była nadta dobraja. Scena praŭdziwaja chata. Usio było zroblena nadzwyčajna staranna i dobra. A što datyča ihry artystaŭ, dyk možna skazać tolki adno dobraje. To była ihra—praŭdziwaje žyćcio. Oś tut-to widać było, što ihrajuć biełarusy! Tak i prachodziać žywyja typy idealnaj dziaŭčyny, dobraj maci, srohaha baćki, žartaŭnika biełarusa. Roli baćki i maci byli wypaŭnieny z takim čućciom i ščyraściu, što zrabili wialikaje ŭražeńnie na sialan, i ja nie sałhu, kali skažu, što Mienskim artystkam takija roli ŭdajucca nadta tuha.

Paśla spektaklu wiaskowaja moładź, intelihencyja i dalokija hości pačali hulanki: skakali piajali, i ŭsio to choraša, ŭsio pa swojmu.

Ci treba hawaryć, što nia tolki spektakli, ale i hetyja samyja wiečarynki mohuć prynieści wialikuju ka-

---

I. Sierbaŭ.

Ab biełaruskaj narodnaj pieśni.

(Hladzi «Homan» № 84).

Sahreŭšysia la pałajučaha ahniu, ludzi pačynajuć ździekawacca nad marozam. Ale kab hetaje raśmichańnie z złoje zimy było dla ŭsiaho narodu i wyšła balej uračystym, jany ŭstanoŭlajuć hramadzkaje świata Kalad z jaho rytuałami. U naznačany maładzik jany robiać nawakoł ahniu koła, jaduć sadowinu, pjuć miod, łuščać harechi, łopajuć laskami [1]), bjuć u bubny, hudziać u hukałki, ihrajuć na dudzie, skačuć i piajuć pieśni bahom, dobrym i błahim. U hety-ž čas robiacca hulni, warožby i karahody z pieśniami da ich. Hetak-ža hulajuć u nas Kalady i dahetul.

Značycca napeŭna možna skazać, što kaladnaja pieśnia skłałasia ŭ hłybokaj staraświeččynie, jak caławiek siły pryrody pradstaŭlaŭ u žywych abrazoch, ličyŭ ich swajmi bahami i žadaŭ wylić prad imi ŭ pieśniach nastroj swaje dušy, — učućcio lubaści i radaści abo ŭčućcio strachu i zatojenaje złości, hledziačy na toje ci było heta dobraje ci błahoje bostwa da ludziej.

Jaščur. Złoje i nialubaje bostwa Maroz, peŭnie, pradstaŭlali mityčnym hadam Smokam, abo Jaščuram, što zachapiŭ u ludziej świet i ciapło. Hetamu dziŭstwu stworana i adpawiednaja pieśnia, śmiełaja, začaplajučaja, naśmiešliwaja. Jana pry spaŭnieńni prymaje dramatyčny charaktar:

Siadzić stučyć Jaščur,
Samy lichy praščur!
U arechawym kuście
Arešački łušča,
Usio parošša toča,
Žanicisia choča!
— Biary siabie dzieŭku
Lubu, kruhłaličku,
Katoruju chočaš,
Katoruju lubiš,
U kazłowych botach,
Ci ŭ łazowych łapciach!
Biary Laksandrynku
Biełu, kruhłaličku!
Jana—niewialička,
Licom čaraŭnička.
Kosańki rusieńki,
Ručańki bialeńki.
Bociki kazłowy,
Padwiazki łazowy.
Spadnička patrepnaja,
Saročka izrebnaja.
Chusta paskannaja,
Ślazoj ablitaja!... [2])

Da kožnaha radka dadajecca zyčnaja prypieŭka: Oj Ładu-Ładu, hej nam!

Kolki začepnaje śmiełaści wyliłasia ŭ hetaj pieśni na nialubaha Jaščura! Jon, adzinoki, siadzić u pustych harechawych kustoh i točyć nikomu niepatrebnaje parošša, što astałosia ad leta, u toj čas jak caławiek sabraŭ usie dobryja harechi i ciapier łuščyć ich, wiasielačyca ŭ ciaple. Staromu praščuru naśmichajučysia prapanujuć pryści ŭ karahod i wybrać sabie za žonku najlepšuju dziaŭčynu, licom čaraŭnicu. Wyšej hetaje ironii narodnaja tworskaja fantazij, zdajecca, iści nia moža!

Kalada. Kalada była dobrym bostwam, nad katorym časowa ŭziaŭ wierch Jaščur. Jana choć i chawajecca pa ŭsich dwaroch i wulicach, ale na świata pryjaždžaje na siwym kani, zajmaje pačesnaje miesca ŭ chacie i ciešycca z narodnaha wiasiella. Pieśnia Kaladzie wykazawaje ŭčućcio radaści i spačućcia:

Pryjechała Kalada,
Sałom kaladujučy,

[1]) Laska—doščačka z łubu, kala aršyna udaužki i 1½ wiarška ušyrki, raščeplenaja papałam da ručki.

[2]) Wioska Chaucholicy, Barysauskaha pawietu.

ryść? Ci nia lepš pačytać ab čym niebudź, pradeklamawać dobruju reč, pahulać dy pawiasialicca ŭkupie jak marnawać nočy, hulajučy u «dwaccać adno»?

A znachodzilisia ludzi katoryja, ličyli niepatrebnym hetuju rabotu. To byli pracaŭniki biełaruskaha adradžeńnia (katoryja nia byli na spektakli). Ci-ž nie apiłkami ich hoławy napchany, — skažecie dobryja ludzi?!

A ja hukaju hołasna:

„Daj, Boža, zdolnaść, pačaŭšym hetuju rabotu, wiaści jaje dalej!

(«В. Б.») M. M-č.

U Wilni i wakolicach

× **Budučy Wilenski biskup.** Nowy Wilenski biskup, d-r Jury—Matulajtis Matulewič—litwin. Z nacyjanalnaha boku neŭtralny. Jak palityk jon dahetul nie wystupaŭ. Jon rodam Suwalskaj hub. Ksiandzom byŭ ŭ Kieleckaj hub., potym służyŭ u Waršawie, byŭ profesaram duchoŭnaj akademii ŭ Piecarburzie i jakiś čas žyŭ u Šwajcaryi.

× **Nowaje raśpisańnie pojezdaŭ.** U najbližejšych dnioch žmianiajecca raśpisańnie pojezdaŭ na učastkach Žłobin-Orša i Baranawičy-Orša. Padrobnaści ŭ raśpisańniach.

× 17 kastryčnika 17 - hodniaja Konstancyja Karas ščezła z kwatery baćkoŭ, Wilkomirskaja № 22 i nie wiarnułasia. U pakinienaj zapiscy jana skazała, što pojdzie ŭ Wiellu. Nakazy ab joj padawać kryminalnaj palicyi, Daminikanskaja № 1 pakoj 89.

× Sieleta wieras maje mała ćwietu. Heta, jak kažuć staryja ludzi, jość prymietaj mihkaj zimy.

× **Prociŭ polskaj demonstracyi.** Štadthaŭptman apawiaščaje, što roznyja wuličnyja abchody z pryčyny niespakojnaha nastroju žycharaŭ zabaronieny. Usiakaja sproba hetkich abchodaŭ budzie enerhična spyniena palicyjaj.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najniżejšaja temperatura za apošnija dni była pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
24—25	+ 10,0°	+ 6,0°
25—26	+ 10,1°	— 1,7°
26—27	+ 9,1°	+ 7,0°
27—28	+ 8,1°	+ 6,7°

Z USIAHO KRAJU.

Doła Bałtyki.

Na swaich zasiadańniach 19 i 20 kastryčnika ŭ Ryzie złučanyja krajowyja rady Ryhi, Liflandyi, Estlandyi i wostrawa Ezela pryniali rezalucyju, u katoraj miž inšym kažacca: „Kab utwaryć z bałtyckich ziamiel monarchična-konstytucyjnuju dziaržawu zaprašajecca dla ŭčaścia ŭ złučanych radach i krajowaja rada Kurlandyi. Utworanaja hetkim paradkam Krajowaja Rada Bałtyki žwiernie cca z prośbaj da Niamieččyny dać i dalej kraju wajennuju pomač i da ŭtwareńnia bałtyckaha ŭradu dalej upraŭlać Bałtykaj.

Ab ustupleńni ŭ Tarybu.

L. Norejka ŭ № z 26 kastryčnika „Lietuvos Aidas“ drukuje staćciu, u katoraj kaža ab kaniečnaj patrebie ŭčaścia ŭsich nacyjanalnaściaj pry skoraj arhanizacyi jaje ŭpraŭleńnia. P. Norejka raździalaje žywučyja na ziamli ciapierašniaj Litwy nacyjanalnaści na dźwie hrupy: adny z ich adnosiacca da arhanizacyi Litwa, spahadna ab prynamsi nie waroža, inšyja nie chawajucca z swaim złosnym adnošeńniem da niezaležnaści Litwy; choć i apošnija nacyi majuć prawa na ŭčaście swaich pradstaŭnikoŭ u ŭpraŭleńni Litwy, adnak treba, jak kaža Norejka, adnasicca da hetych pradstaŭnikoŭ z asabliwaj aściarožnaściu.

Dwajakaja miera.

U aŭtornikawym numery „Berliner Tageblat“ p. Donbrowski pakazawaje na prywyčku palakoŭ mieryć siabie i druhich roznymi mierami. Tymčasam jak jany moža nie biez sprawiadliwaści žalacca na ŭcisk ich u pruskich prowincyjach i na pieraśledawańnie ŭsieniemcami, palaki ŭ Wilenščynie prymianiajuć tyja-ž metody da litwinoŭ i biełarusaŭ i robiacca tut palityčnymi bliźniukami ŭsieniemcaŭ, katorych jany tak sroha krytykujuć. „Koler usieniemcaŭ i ŭsiepalakoŭ—toj samy», kaža p. Donbrowski“.

Palohki pry kupli ziamli.

Na kopli sialanskich kupčych, jak raźjaśniła administracyja, nia treba herbowaha zboru.

Cana za leki.

Niamieckaje ŭpraŭleńnie źwiarnułasia da Litoŭskaj Taryby z pradłažeńniem ustanawić taryf za pracu daktaroŭ i zubnych daktaroŭ. Pry hetym niamiecki ŭrad radziŭ Tarybie prydzieržawacca taryfa doktarskaj pomačy ŭ Prusach z 7.VIII. 18.

SABACIENY, Maryamp. p. U haspadara Piraha znajšli patajnuju harbarniu. Skury, što tam znajšli skonfiskawany.

Mir ci wajna?

WAŠYNGTON (W.T.B) 23.X. U adkaz na apošniuju niamieckuju notu Lansing adkazaŭ notaj, u katoraj, miž inšym, kažacca: «Paśla taho, jak niamiecki ŭrad zajawiŭ, što prymaje biazumoŭna mirnyja damahańni, wykazanyja Wilsonam 8.1.18 h., pry katorym niamiecki ŭrad kaža, što jon haworyć ad imieni wialikaj bolšaści niamieckaha narodu, prezydent Wilson hatoŭ pačać z swajmi sajuźnikami hutarku ab zamireńni, ale prezydent Wilson papiaradžaje, što zamireńnie moža być zroblena tolki pad takimi warunkami, katoryja zrabili-by dla Niamieččyny niemahčymym uznoŭ pačać wajnu.

Prezydent aprača hetaha ličyć swajoj pawinnaściaj pakazać, što i ciapier jašče ŭ Niamieččynie militaryzm jość u rukach tych, katoryja dahetul byli panami Niamieččyny. Narody świetu nia mohuć mieć wiery da tych, katoryja dahetul byli panami niamieckaj palityki. Kali pryšłosia b wieści pierahawory z ciapierašniaj wajennaj uładaj i monarchičnymi aŭtorytetami, katoryja jość ciapier u Niamieččynie, tady Niamieččyna nia moža spadziawacca mira i budzie prymušana zdacca.

BERLIN (W.T.B) 24.X. *Rejchstag.* Štats-sekretar mižnarodnych spraŭ, Solf skazaŭ, što niamiecki ŭrad ćwiorda pastanawiŭ wypaŭnić prahramu Wilsona ab Elzas-Lotaryngii i pruskich ziemlach, zasielenych palakami.

LONDON. 23.X. Balfur skazaŭ, što Anhlija manicca damahacca nadharody za patoplenyja niamieckimi padwodnymi łodkami handlowyja parachody, košt katorych dachodzić da 15 miljardaŭ marak. Byŭšyja niamieckija kałonii ŭ Afrycy nia mohuć być wiernieny.

BERLIN. 24.X. Hindenburg źwiarnuŭsia z listom da rejchskanclera, u katorym, miž inšym, kaža: niamieckamu narodu jość tolki dźwie darohi: pačesny mir i wajna da kanca.

BERLIN (W.T.B.) 27.X. Niamiecki ŭrad dаŭ Wilsonu hetki adkaz: «Niamiecki ŭrad paznajomiŭsia z adkazam prezydenta Wilsona. Prezydent Wilson wiedaje wialikija pieramieny, što stalisia ŭ niamieckaj konstytucyi. Pierahawory ab miry wiadzie narodny ŭrad, u rukach katoraha jość ułada faktyčna i pa konstytucyi. Uradu taksama paddana wajennaja ŭłada. Niamiecki ŭrad čakaje ciapier pradłažeńnia ab zamireńni, za katorym budzie mir sprawiadliwaści, jak jaho narysawaŭ prezydent Wilson u swaich zajawach. Padpisaŭ *Solf*.

BERLIN. Padpisanaja wialikim admirałam Kiesteram adozwa niamieckaha marskoha sajuzu žadaje, jak adziny adkaz Wilsonu, wajny da kanca.

NIEMAKŠYCY. Skaldwilskaha paw. U tutejšych wakolicach šyrycca patajnoje brawarstwa. Blizu ŭ kožnaj wioscy jość pa dwa-try patajnych brawary, katoryja honiać samahonku i psujuć na heta šmat zbožža tak darahoha ŭ ciapierašni čas.

INUERKA Maryamp. paw. Unačy z 2 na 3 wieraśnia rabotnik Jonas Wainis i syn haspadara Piotra Rajkienis ukrali ŭ tutejšaha haspadara kania. Jany zasudžany kožny na 9 miesiacaŭ turmy.

— —

Nowyja bilety pazyčkowaje kasy (Darlehnskassenscheine) na ½, 1 i 2 marki.

Siahońnia my apawiaščajem na kančatak raniej wydanaha apisańnia biletaŭ pazyčkowaje kasy (Darlehnskassenscheine) na 5, 20 i 50 marak, takoje samaje apisańnie na 1½, i 1 2 mar.

Pry hetaj akaličnaści možna iznoŭ zwiarnuć uwahu na toje, što staryja kasowyja bilety na rubli i nowyja na marki tymčasowa służuć adnolkawa praŭnymi sposabami apłaty. Ostrubli buduć zamienieny i spynieny tady, jak budzie wypuščana dawoli ostmarak. Čas, u katory budzie iści zamiena, praciahniecca najmienš 6 miesiacaŭ. Šyrokim apawiaščeniem u swoj čas i atkryćciem wialikaha liku mianialniaŭ, maje być pryniata pad uwahu toje, kab kožyn moh biaz kłopatu abmianiać swaje hrošy.

Wartaść ostrubla nia moža być zmieniena wydańniem nowych markowych hrošaj. Pry hetym jašče raz zwaročawajem uwahu, što ostrubiel niaźmienna kaštuje 2 marki i što, jak heta było apawieščana zahadam ad 30.5.17 hodu, niamieckaje hasudarstwa parućyłasia za wykup u hetym kursie. Tak sama parućyłasia niamieckaje hasudarstwa za toje, što wykup markowych biletaŭ budzie zroblen u nominalnaj wartaści niamieckich marak. U tekście nowych markowych biletaŭ pamieščana heta paručeńnie, prosty zrazumieły žmiest katoraha pawinien spynić usialaki sumle-

---

Na siwieńkim koniku,
U malawanym wazočku.
Pryjechała z wiečara,
Prywiezła dud rešata.
Pastawiła konika
Da ŭ nowieńkaj adryncy,
Sama sieła na kucie
Na puchowaj piarynсy.
Pastawiła dudočak
Na samieńki staŭpočak.
— Ihrajcie wy dudački
Wiasiołeńka-hałasno,
Oj, skaččie wy, dziewački,
Pad dudački charašo.
Wy, dudočki ihrajcie,
Małojčyki hulajcie.
Stary baby siadziecie,
Na to dziwa hladziecie! [3])

Da kožnych dwoch radkoŭ dadajecca žałobnaja ŭschonaja prypieŭka: Kalada!

Pieśnia maluje abraz pahanskaha biełaruskaha świata: z wiečara pačynajecca Kalada, na świata žbirajecca ŭwieś rod, Kaladzie naznačajecca pačesnaje miesca ŭ chacie, staryja siadziać i dziwiacca, jak maładyja piajuć i skačuć pad dudu.

Kaladny skok. Starawiečny narodny skok maje swaju charakternuju prastatu i ćwiordaść. Heta štoś padobnaje da ciažkoha końskaha tupatu, jak koni biahuć rysiaj. Kaladnaja skočnaja pieśnia najlapiej charaktaryzuje hety srok:

Čaho ty, roža,
U harodzie adna?
— Dy ja-ž nie adna
Dadušy-ž nia dnia'!
Što jość krasački,
To ŭsie sa mnoju:
To ŭsie sa mnoju
Pierada mnoju.
Adnaho nietu
Barawoha ćwietu.
A jdzie jon budzie,
Ka mnie prybudzie,
Sa mnoj reść budzie!
— Što ty Hannačka,
U karahodzie adna?
— Dy ja-ž nie adna
Dadušy-ž nia dna'!
Što jość dziewački,
To ŭsie sa mnoju,
To ŭsie sa mnoju
Karahod wodziać,
Adnaho nietu
Moład Iwańki.
Ajdzie jon budzie,
Ka mnie prybudzie,
Ka mnie prybudzie,
Sa mnoj žyć budzie! [4])

Ale nakolki hruby i ciažki skok, natolki wiadomy swajoj uzwyšaściaj, lahčynioj i hracyjaj ruchaŭ kaladny karahod:

Oj świaciŭ miesiac
  Wyšaj horada,
Wyšaj horada,
  Wyšaj nowaha!
Aświaciŭ miesiac
  I ziamlu i wadu,
Ziamlu i wadu
  I mianie maładu.
U nowych sieničkach
  Na zadźwieryčkach
Ja małodzienka,
  Krosiency tkała.
Panažy-ž maje
  Paparwalisia.
Kruhi ŭ pałatnie
  Pamiašalisia.
Adnych ručnikoŭ
  Sorak sarakoŭ.
Pawiešu ručnik
  Na warocikach,—

(*Dalej budzie*).

[3]) Świeržań, Mienskaha pawietu.

[4]) Kulšyčy, Bychaŭskaha pawietu.

wak. Takim paradkam ostrubiel i ostmarka źjaŭlajucca ŭ poŭnaści roŭnymi niamieckim hrašam.

Apisańnie biletaŭ pazyčkowaje kasy na ½, 1 i 2 marki.

Bilety pazyčkowaje kasy na ½, 1 i 2 marki nadrukowany na bielaj ka naplanaj biaz prymiesi celulozy, papiery, z praświetnym świetlym wodnym znakam, katory składajecca z zorak i kruhoŭ.

Bilety na ½ marki majuć 7 cm. ušyrki i 11 cm. ŭdoŭžki.

Piaredniaja starana maje choraša razrysawany žaŭtawa-čyrwony hrunt. Ablamoŭka z štrychawanych linijaŭ, katoryja, jak i ŭwiedzieny paźniej tekst nadrukawany čornym z burawatym atcienkam koleram, abchoplawaje piaredniuju časć. Uwaŭsich čatyroch kutoch ablamoŭka pierachodzić u maleńkija rozety, u siaredzinie katorych na pakinienych miascoch, kosa stojučy, jość čysło ½.

Piaredniaja časć maje čyrwona-fialetawy hrunt, składzieny z pieraplecienych linijaŭ i nałožany źwierchu pieršaha hruntu. Na pakinienym miescy u siaredzinie pamieščana ŭ hetym samym čyrwona-fialetawym kolery čysło ½. Z abodwuch bakoŭ hetaha čysła čyrwona-fialetawy hrunt pierachodzić u dźwie zorkawidnyja winjety.

Skroź hety hrunt pamiaščajecca hetki tekst:

„Darlehnskassenschein
Eine Halbe mark
Kowno
½ den 4. April 1918 ½
Darlehnskasse Ost
Fischen v. d. Marwitz, Moritz".

Z abodwuch bakoŭ tekstu abaznačajučaha miesca i čysło wydańnia, jość jak raz u siaredzinie wyžej apisanych winjetaŭ pa adnym čysłu ½.

Nižej troch podpisaŭ faksimile jość u dwoch adnolkawaj daŭžyni radkoch, drobnymi litarami abjaśnieńnie:

«Die Einlösung der Darlehnskassenscheine der Darlehnskasse Ost in Reichsmark zum Nennwert ist vom Deutschen Reich gewährleistet». (Wykup biletaŭ pazyčkowaje kasy Ost u nominalnaj wartaści hasudarstwienych marak zabaspečany niamieckim hasudarstwam).

Adwarotny bok maje žaŭtawaty, składzieny z linijaŭ i małych kružkoŭ, hrunt, na katorym jość tekt, nadrukowany ciomna-burym koleram.

Aficyjalny addzieł.

Apawiaščeńnie.

500 marak nahrady!

U nacy z 14 na 15X 18. u haspadara Jozasa Stankiewiča ŭ Abšrutach Wiłkawiškaha pawietu zrobleny razbojnicki napad.

Chto aryštuje razbojnikaŭ abo ich učaśnikaŭ, abo dašć dannyja, što pamohuć ich zadziaržać i pakarać, dastanie nahrady da 500 marak.

Usie hetkija dannyja treba padawać p. Krejshaŭptmanu ŭ Wiłkawiškach abo ŭ bližejšaj žandarskaj stancyi.

Ciažkija kary ždue tych, chto dašć prastupnikam schoŭku, abo inšuju pomač.

Wilnia, 19 kastryčnika 1918 h.

Z Polščy.

WARŠAWA (W.T.B). 25.X. Tut byli druhim nawarotam pahromy žydoŭ. Miž žydami i palakami byli styčki ŭ Grojcach i ŭ pradmieści Makatowie. Taŭpa ŭ 2000 čaławiek razbiwała žydoŭskija kramy i kwatery.

WARŠAWA. Rehiencyjnaja Rada abwieściła ahulnuju wajskowuju pawinnašć i pryzywaje zaraz-ža nawabrancaŭ 1897 hodu.

WIESTKI Z RASIEI.

BERLIN. 26 X. «Сѣверная коммуна» nakazawaje notu Čyčeryna Wilsonu, u katoraj, miž inšym, kažacca: „warunkami zamireńnia wy pastawili Niamieččynie pakinuć zaniatyja wojskami ziemli. My zhadžajemsia pad hetymi warunkami zrabić zamireńnie i pytajemsia, kali wy wywiedziecie wašaje wojska z Murmana, Archangielska i Sybiry. Wy protestujecie pracіŭ niščeńnia i gwałtaŭ, što robiać niamieckija wojski adstupajučy, my spadziajomsia, što wy zabaronicie čecha - sławakom rabić gwałty nad rabotnikami isialanami."

Z usiaho świetu.

BUDAPEST (W.T.B.) 25.X. Siahońnia ŭtwaryłasia ŭ Wenhryi rada rabotnikaŭ i sałdatoŭ i narodnaja rada.

BUDAPEŠT. Imperatar pryniaŭ adstaŭku ministerstwa Wekierle i daručyŭ Wekierle časowa da naznačeńnia nowaha ministerstwa kirawać sprawami. Zamiesta hr. Buriana ministram mižnarodnych spraŭ naznačajecca hr. Andrašy.

BUDAPEŠT. 26.X. Wenhierskaja nacyjanalnaja rada ŭtwaryłasia ŭčora ŭwiečary. U swajoj adoźwie jana kaža ab niezaležnaści Wenhryi, ab skorym skančeńni wajny i razrywie sajuza z Niamieččynaj. Ciapierašni parlament raspuščajecca i sklikajecca nowy na asnowie ahulnaha, roŭnaha i patajnoha hałasawańnia. Narody Wenhryi dastajuć prawa samaaznačeńnia. Mirnyja ŭmowy zroblenyja ŭ Biareści i Bukarešcie abwiaščajucca nia istnujučymi.

WIENA. (Korespondencbiuro) 24.X. Niamieckaja nacyjanalnaja partyja zajawiła, što niamiecki narod Aŭstryi manicca tak sama skarystać z abwieščanaha Wilsonam pryncypa samaaznačeńnia narodaŭ i naładzić swaju dolu tak, jak znojdzie dla siabie lepšym.

LONDON. Zabastoŭka ŭ Anhlii. Šyrycca. Bastujučyja rabotniki ŭ Glezgo pačali hrabić jeminnyja kramy.

TELEHRAMY.

Niamieckija apawiaščeńni

25.X. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: U Flandryi bitwy ŭ dalinie Lis. Niepryjaciel uwarwaŭsia ŭ Dejnce, ale kontratakaj byŭ wykinieny. Na paŭdnia-ŭschod ad Dejnce my ŭziali časć francuskich akopaŭ na lewy bok Lis. Na ŭschod ad Wijte i Sent-Elua my adkinuli silnyja nastupleńni niepryjaciela. Na ŭschod ad Solem i Lokato anhlijčańnie wiali dalej swaje wializnyja šturmy. Na zachod ad Šeldy jany adkinieny pierad našymi linijami. Šturmy prociŭ Lukienua dajšli da čyhunki. Niepryjaciel moh uwarwacca ŭ les Bua-de-Nor i Fonten-o-Bua. Na rešcie frontu jon zadziаržany pašla zaŭziatych bitwaŭ.

Front niamieckaha Naślednika: Miž Uaz i Ser adkinieny wielmi mocnyja šturmy francuzaŭ, miascami kontratakaj.

Front Galwica: Miascowyja šturmy amerykancaŭ adkinieny na abodwuch bierahoch Maas.

Paŭdniowa-ŭschodni front.

Niepryjacielskija ataki naabapał Marawy. Na zachod ad raki jany adcisnuli nas trochi u harach Kragujewac. Na ŭschod ad raki ich nastupleńni adkinieny,

26.X. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaha: U dalinie Lis i miž Lis i Šeldaj niepryjaciel pašla zaŭziataha artyleryjskaha pryhatawańnia pawioŭ silnyja šturmy. Na poŭnač ad Šeldy niepryjaciel pašla pieršaj udačy byŭ zadzieržany. Na rešcie frontu šturmy niepryjaciela raźbilisia pierad našymi linijami.

Front niamieckaha Naślednika: Miž Uaz i Eń wialikija skoncentrawanyja šturmy niepryjacielaŭ na šyryni 60 kilom. Pašla paŭtoranych sprob niepryjaciel zachapiŭ Wille-lo-Sek i wyšyniu na ŭschod ad jaho. Niepryjaciel dajšoŭ našych linij pry Mortje—Fruadmon—Wel i Pjerpon. Na rešcie frontu niepryjaciel adbity z ciažkimi stratami. Na zachod ad Eń šturmy niepryjaciela paddzieržawalisia pancyrnymi aŭtomobilami. U niekatorych miascoch šturmy byli siem razoŭ. Na froncie adnaje tolki dywizyi ležyć 23 raźbitych aŭtomobili. Niepryjaciel uwarwaŭsia tolki ŭ lesu Waskien u našu u piaredniuju liniju. Na ŭsich inšych miascoch jon zusim adkinieny.

Front Galwica: Naabapał Maas drobnyja styčki.

Front Albrechta Wiurtemberskaha: Na paŭdnia ad Sel my ŭziali pałonnych.

27.X. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: U Flandryi biaz bitwaŭ. Na paŭdnia ad Šeldy my adkinuli kontratakaj silnyja niepryjacielskija šturmy. Niepryjaciel uwarwaŭsia ŭ Engelfonten i Hek. Z Hek my jaho wykinuli kontratakaj.

Front Niamieckaha Naślednika: Miž Uaz i Eń francuzy wiali dalej swaje šturmy. Niepryjaciel uwarwaŭsia ŭ našuju pazicyju la Pleń—Self. Dalejšaje jaho nastupleńnie było adkiniena z samymi ciažkimi stratami. Čyślenyja aŭtomobili niepryjaciela łažać raźbity pierad našym frontam. Miž Fruadmon i Pjerpon adbity 4 zaŭziatych šturmy niepryjaciela. Na wyšyni na zachod ad Eń naš šturm zyšoŭsia z adnačasnym šturmam niepryjaciela. Upornyja bitwy skončylisia tut na našuju karyść.

Paŭdniowa-ŭschodni teatr.

Ruch na zadniaj linii a byŭsia zhodna z planam la Kragujewaca i Jagodzinaj.

Bałkanski teatr:

U Serbii naš ruch raźwiwajecca zhodna z planam. My pakinuli Kragujewac. U Albanii biaz źmien.

—

Kala wajny.

BERLIN (W.T.B.). 26.X. Imperatar zhodna z prośbaj hienerała Ludendorfa ab adstaŭcy asłabaniŭ jaho ad spaŭnieńnia abawiazkaŭ pieršaha hienerała kwatermistra wajujučaj armii i zahadaŭ piachotnamu pałku № 39 nazywacca pałkom hienerała Ludendorfa.

HAAGA. Belhijski karol naznačyŭ časowaj stalicaj Belhii pakinieny niemcami Brügen.

WIENA. 27.X. Italjanski teatr. Na wyšyni siami hramad usie niepryjacielskija šturmy adkinieny. Niepryjaciel mieŭ wialikija straty. Na ŭschod ad Brenty bitwa idzie z niaźmienšajučaj siłaj. Utračanyja nami ŭčora Porte-Osolone i Pertika, my ŭziali šturmam nazad. Šturmy niepryjaciela na wyšyni Monte—Siniuecia adkinieny. Na froncie Plawy, naabapał Montelo niepryjaciel pačaŭ nastupańnie. U niekatorych miascoch niepryjaciel pierajšoŭ na druhi bierah, dzie ciapier zaŭziatyja bitwy.

HAAGA. U anhlickim parlamencie było nakazana, što niamieckim padwodnym łodkam udałosia astacca celymi pry adstupańni niemcaŭ z Ostende i Sebrüge.

BERLIN (W.T.B.). 25.X. Našyja padwodnyja łodki ŭ Siarodziemnym mory zatapili 42.000 tonn. Apracа hetaha my zatapili 3J paruśnik.

Pačtowaja skrynka.

Prosim usich, chto znaje adrasy bielarusaŭ:

Janki Kupały (Iwana Łucewiča)
Jakuba Kołasa (Konstantyna Mickiewiča) i
Ahranoma Ryškiewiča prysłać ich adrasy ŭ Redakcyju „Homana".

ABWIESTKI.

Doktar-Dantysta **Julija Bilunas.**

Jagielonskaja № 9. kw. 4 (dauniej Žandarski zaw.)
prymaje ad 10 da 1 h. i ad 5 da 6 wiečar.
Chutka spaunia je usialakija techničn. raboty
5—5.

Knižki dla škoł.

1. **Nowy Lementar dla bielaruskich dzietak**, Janki Stankiewiča, wydańnie druhoje Biełaruskaha Centralnaha Sajuza N. H. O. cana 60 fen.
2. **Першая чытанка**, зладжыў В Ластоўскі, выданьне Беларускага Камітэту, цана 50 фэн.
3. **Niezabudka**, pieršaja pašla lementara čytanka, złažyŭ i wydaŭ W. Łastoŭski, wydańnie 2-je, cana 80 fen.
4. **Siejbit**, druhaja pašla lementara čytanka, złažyŭ i wydaŭ W. Łastoŭski, cana 1 mr. 50 fen.
5. **Karotki Katachizm** ks. R. Filachoŭskaha, wydańnie Biełaruskaha Kamitetu, cana 20 fen.
6. **Karotkaja historyja świataja.** ks. J. Šuster, wydańnie Biełaruskaha Kamitetu, cana 40 fen.
7. **Karotkaje wyjaśnieńnie abradaŭ Rymska-Katalickaha Kaścioła**, ks. Bončkoŭski pier. X., cana 40 fen.
8. **Аб'яcьненьне сымвала веры, малітвы і запаведзяў** Прот. Г. Чальцов. Пераклад зроблены пад рэдакцыяй і адобраны Прот. М. Голенкевічам, выданьне Праваслаўнага Камітэту, цана 1 мр. 20 фэн.
9. **Першыя малітвы (Праваслаўны малітвеннік)** Ронамова цэна 30 ф.
10. **Zadačnik Jurewiča hod I** pier. A. Ł. wydańnie Biełaruskaha Kamitetu, cana 30 fen.
11. **Задачнік Юрэвіча год. I**, пер. А. Л., выданьне Беларускага Камітэту, цана 30 фэн.
12. **Zadačnik Jurewiča hod II i III**, pier. W. Ł., wydańnie Biełaruskaha Kamitetu
13. **Karotkaja historyja Biełarusi** — Własta, wydańnie „Našaje Niwy", cana 1 m. 20 fen.
14. **Кароткая гісторыя Беларусі** — Власта, выданьне „Нашае Ніва", 1 мр. 20 ф.
15. **Biełaruski prawapis** — A. Łuckiewiča i J. Stankiewiča, wydańnie Biełar. Kamitetu, cana 50 fen.

Možna kupłać u biełaruskich kniharniach Wilnia, Zawalnaja 7 i Miensk, Zacharaŭskaja 18.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwa «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.